

М.В. Чорна, д-р екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
І.О. Жувагіна, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Істотні зміни на продовольчому ринку України підвищують роль і значення оцінки інвестиційного потенціалу як для окремого підприємства роздрібною торгівлі, так і для власників капіталу, його постачальників, покупців, і конкурентів, банківських та інших фінансово-кредитних установ, місцевих органів влади та держави в цілому. Регулярне оцінювання підприємством власного інвестиційного потенціалу підвищує ефективність управління його майном і капіталом, а це, у свою чергу, сприяє підвищенню доходу та прибутку.

Позитивне вирішення окресленого завдання вважаємо особливо важливим у сучасних умовах загострення конкурентної боротьби за грошові ресурси населення. Інвестиційна і фінансова політика підприємств роздрібною торгівлі повинна бути сформована таким чином, щоб забезпечити їм постійну здатність виконувати всі зобов'язання та здійснити всі необхідні інвестиції.

Проведені дослідження існуючих методичних підходів, які використовуються під час оцінки інвестиційного потенціалу господарюючих суб'єктів, показали, що переважна більшість методик дозволяє оцінити лише зовнішню складову інвестиційного потенціалу, а саме – інвестиційну привабливість. Виходячи із важливості цієї складової як для власників бізнесу, так і для потенційних та/або реальних інвесторів із погляду привабливості конкретного підприємства роздрібною торгівлі та доцільності вкладання в нього коштів у порівнянні з іншими підприємствами, було проведено її оцінку на прикладі сукупності мережних підприємств роздрібною торгівлі м. Харкова, формату «супермаркет». За основну ознаку групування була обрана середня торговельна площа супермаркету, що обумовлюється її об'єктивністю та однозначністю для оцінювання.

Базуючись на групуванні методів із позиції їх придатності для оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств роздрібною торгівлі, вважаємо доцільним використовувати саме універсальних методик. Компаративний аналіз показав, що найбільш поширеною і відомою з них є методика інтегральної оцінки, яка дозволяє комплексно оцінити інвестиційну привабливість підприємства за основними компонентами його фінансового стану. Однак, пропонується знівелювати недоліки даної методики у відповідності до

галузевої специфіки наступними шляхами: по-перше, вибору з загальних аналізованих показників основних, найбільш важливих для підприємств роздрібною торгівлі; по-друге, проведенням розрахунків за сукупністю підприємств роздрібною торгівлі, що дозволить порівняти їх інвестиційну привабливість.

Пропонований у методиці інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій перелік показників є досить великим. Тому, варто розробити перелік показників для оцінки зовнішньої складової інвестиційного потенціалу мережних підприємств роздрібною торгівлі за такими напрямками: ліквідність, фінансова стійкість; рентабельність і ділова активність. Варто відмітити, що визначені фінансові коефіцієнти дозволяють оцінити інвестиційну привабливість з позиції оптимальності співвідношення різних видів капіталу в його загальній структурі, оцінки рівня фінансового ризику та характеристики структури вкладень капіталу в активи, що асоціюється з підприємствами роздрібною торгівлі.

За результатами розрахунків зазвичай надається узагальнююча кількісна оцінка інвестиційної привабливості мережних підприємств роздрібною торгівлі з урахуванням галузевої специфіки та досліджується їх динаміка; здійснюється порівняльна характеристика підприємств роздрібною торгівлі з позиції привабливості інвестування в них.

За результатами запропонованої методики та проведеного оцінювання, інвестиційно привабливими протягом 2008–2010 рр. були торговельні мережі ВАТ «Базис», ТОВ «Край» і ТОВ «Восторг». Достатньо привабливими, незважаючи на тенденцію до зросту інтегрального значення показника, залишаються мережі ТОВ СУАП «Європоль», ТОВ «Таврія В» і ТОВ «Укр-Трейд».

Інвестиційна привабливість ТОВ «Центр ТМ «П'ятий океан» протягом періоду дослідження незначно коливалася та оцінюється як середня. Негативно з позиції інвестування коштів оцінюється також торговельна мережа ТОВ «Фоззі-Фуд», інвестиційна привабливість якої суттєво зменшилася з 2010 р. у порівнянні з 2008 р. Інвестиційна привабливість ТОВ «Квіза-Трейд» і ВАТ «Град Маркет», навпаки, підвищилася, про що свідчить відповідна динаміка показника.

Таким чином, дана методика може бути використана для зовнішньої оцінки інвестиційного потенціалу. Зауважимо, що адекватність такої оцінки підвищить обґрунтування показників-коефіцієнтів та їх нормальних значень саме з позиції галузевої специфіки підприємства, інвестиційний потенціал якого оцінюється.